

årsrapport 2020

**VI TEK VARE PÅ
KUNNSKAP OM FORTIDA
OG VÅR NÅTID FOR
MENNESKA I FRAMTIDA.**

*Lesja bybdemuseum – Presthaugen Lom
bygdamuseum – Jutulheimen Vågå
bygdamuseum – Norsk fjellsenter –
Gudbrandsdal krigsminnesamling – Dale-
Gudbrands gard – Pilegrimssenteret –
Ringebu stavkyrkjeutstilling –
Stavkyrkjesenteret i Lom – Otta
bergverkssenter – Einbustugu –
Bygningsvern – Villreinløypa – Ullinsvin –
Opplandsarkivet avd. Dombås, Skjåk, Vågå,
Midt-dalsarkivet – Folkemusikkarkiva Nord-
Gudbrandsdal, midt- og sør-Gudbrandsdal*

Nye satsingar som
Gudbrandsdalsdugurd med
museumskokk Kristin
Gjerdet Langlais vart godt
teke imot.

året **2020**

Vi skal ta vare på og formidle den gudbrandsdalske kulturarven. Eigne tilsette, godt samarbeid med eigarar, frivillige aktørar og innleigde ressursar er viktige medspelarar i dette arbeidet.

Pandemiåret 2020 har synt oss at kulturarv og kulturhistorie er minst like relevant under særeigne tilhøve som i eit normalår. Ei kort periode etter ned-stenging av landet i mars måtte vi kaste om på planlagt aktivitet. Vi prioriterte arbeid med samlingane høgt denne perioden. Etter påske teikna bildet seg slik at det vart mogleg å legge opp sommarprogrammet, og plakaten for sommaren 2020 var meir innhaldsrik enn den nok har vore nokon sommar tidlegare i regi av Gudbrandsdalsmusea.

Formidling - besøk

Dagaktivitetar på bygdetuna og kveldsarrangement med kulturhistorisk innhald fekk gjennomgåande godt besøk sommaren 2020. Manglande besøk av utanlandske publikum vart erstatta av nordmenn på tur i eige land, og publikum tok seg tid til gode opplevelingar.

Ved arkivavdelingane opplevde vi ein nedgang i besøk i 2020. Ein del førespurnader som før kom som besøk, er erstatta av digital korrespondanse. Mange av brukarane her er godt vaksne, og nedgangen har direkte samanheng med pandemi og åtvaringar og delvis forbod mot fysiske besøk.

For kyrkjeutstillingane både i Ringebu og Lom er utlendingar på busstur normalt ein stor del av publikum. Slik turisme har det knapt vore i 2020, og det forklarer nedgangen til desse.

Talet på pilegrimar har vore sterkt veksande dei siste åra. Om lag 80% av pilegrimsvandrarane i normalår kjem frå utlandet, og som ein konsekvens av stengte landegrenser vart det færre også av desse.

Sjølv om vi samla sett opplever ein nedgang i talet på besøkjande, er vi stolte over aktivetsnivå og publikumsbesøk under rådande omstende. Ei utfordring Gudbrandsdalsmusea arbeider kontinuerleg med, er å skape arenaer og tilbod som gjer det mogleg å auke eiga inntening gjennom billettar og sal. I Vågå fekk vi dette til i samarbeid med mange andre aktørar i kultursenteret Ullinsvin. Det gjev mening for oss å bidra med kulturhistoriske element i sommarprogrammet i kultursenteret Ullinsvin – den gamle prestegarden i bygda. Fleire av arenaene til Gudbrandsdalsmusea er i samråd med eigarane våre ein del av den kulturelle infrastrukturen i dalen, og anlagt slik at dei har samfunnsmessige plussverknader utan at det er ønskjeleg eller mogleg å ta ut billettinntekter på alle opplevingsmål.

Avdeling	2019	2020
Friluftsmusea i Lom, Vågå og Lesja	11 980	15 338
Kyrkje, kyrkjeutstillingar Lom, Lesja, Ringebu	20 749	14 199
Spesialutstillingar, inkl. Norsk Fjellmuseum	37 525	33 442
Opplandsarkivet samla	1 273	877
Anna fagleg arbeid	10 789	2 628
Sum	82 316	66 484

Vi har museumsanlegg med god plass og ofte i friluft. Det gjorde det mogleg å ha tilpassa arrangement innanfor rammene som vart sett fra myndighetene.

Forvaltning

Arbeidet ved arkivavdelingane våre har i litt ulik grad vorte råka av pandemien. Publikum har i større grad kome med digitale førespurnader, og besøkstala har gått noko ned. Det kjem stadig inn nye arkiv med interessant materiale. Når det gjeld samlingane har hovudfokus vore innflytting i nytt magasin i Vågå, gjennomgang av samlingane til fjellmuseet i Lom og på Lesja. Arkivmedarbeidarane møtes jamleg for koordinering av arbeidet.

Samlingsobjekt	2019	2020
Papirarkiv hylleometer	608	651
Papirarkiv antal	800	1432
Film og video antal arkiv	123	548
Lydarkiv antal	400	4555
Kulturhistoriske bygningar	48	48
Historiske foto	152808	178788
Dokumentasjonsfoto	36053	39357
Kulturhistoriske gjenstandar	11664	12239

Samlingane til Gudbrandsdalsmusea – totalt

For papirarkiv, film, video og lyd er det vesentlege endringar i tala frå 2019 til 2020. Arkivarane arbeider kontinuerleg med å kvalitetssikre tala.

Arbeidet med ordning og registrering av både arkiv og gjenstandar skjer kontinuerleg, og tabellen under syner utviklinga i dette langsiktige arbeidet i 2020.

Samlingsobjekt	2019	2020
Papirarkiv hylleometer	149	410
Papirarkiv antal	800	1248
Film og video antal arkiv	123	459
Lydarkiv antal	440	4374
Kulturhistoriske bygningar	48	48
Historiske foto	31892	54759
Dokumentasjonsfoto	6249	6249
Kulturhistoriske gjenstandar	9208	9994

Samlingane – ordna og registrert

Når arkiv og gjenstandar er ordna og registrert, har vi ein intensjon om å gjera samlingane tilgjengelege for publikum så godt det let seg gjera. Ein del materiale er klausulert slik at originalmateriale ikkje kan leggast på nett. Vi søker da å legge ut innhaltslister over kva som finst i arkiva, slik at publikum kan oppsøkje desse. Dette arbeidet er i gang. Digitaliserte foto og gjenstandar blir publisert i arkivportalen og via digitalt museum

Samlingsobjekt	2019	2020
Papirarkiv tilgjengeleg i arkivportalen	58	485
Film og video - kutt med info tilgjengeleg i arkivportalen		27
Lyd – samlingar med info tilgjengeleg i arkivportalen	0	0
Historiske foto –publisert på Digitalt museum	6121	7937
Dokumentasjonsfoto publisert på Digitalt museum	0	0
Kulturhistoriske gjenstandar på digitalt museum	6291	6698

Samlingane – digitalt tilgjengeleg

Samlingane er grunnlag for publisering av foredrag, artiklar, bøker og info i sosiale media. Vi har som mål formidle gode historier som ligg der, klare for å gje mening for folk i kvardag og fest.

Samarbeid med Maihaugen

Gudbrandsdalsmusea har eit godt samarbeid med Stiftelsen Lillehammer museum, Maihaugen. Den faglege utvekslinga går både vegar, og hausten 2020 signerte vi ei ny samarbeidsavtale. Der er vi forlikte om å utvikle samarbeidet om samlingane våre i særleg grad. Dette meiner vi er både fornuftig og logisk fordi vi både har den Gudbrandsdalske kulturarven som hovudfokus i samlingsarbeidet.

Fagfolk frå Maihaugen har vore til hjelp i arbeid med innreiing, klimakontroll og innflytting av gjenstandar i nytt arkiv. Vi har gått gjennom rutinar ved inntak av gjenstandar og drift av magasin.

Vi hjelpte til med fagkunnskap til musikkdelen av den nye basisutstillinga «Impulser» på Maihaugen. Det var også ei ære for oss å få ansvar for kulturprogrammet ved den høgtidelege opninga av utstillinga hausten 2020. Utstillinga vart opna av Dronning Sonja.

Frå opninga av «Impulser»

Fornying - nyskaping

Gudbrandsdalsmusea har sitt virke i samspel med eit levande kulturhistorisk miljø i dalen. Ei ny satsing sommaren 2020 var tilbod om «Gudbrandsdalsdugurd» knytt til utvalde arrangement i regi av museet. Vi fekk til dette i samarbeid med vår eiga museumskokke, som engasjert serverte mat med historie, både i høve meny, råvarer og tillaging.

Konseptet vart testa ut på fleire av våre arenaer gjennom sommaren. Publikumsoppslutninga var litt varierande, og vi hausta erfaringar med matopplevingar i tilknyting til besøk på museet.

Å synleggjera aktiv forvaltning av kulturarven var hovudmålsettinga med sommarturneen «Gråtassen og Gullegget» i juli. Direktøren reiste på turne med traktor og campingvogn dag og natt gjennom 8 innhaldsrike døgn. Dei ulike museumsavdelingane vart besøkt, saman med eit 50-tals bedrifter og enkeltpersonar som lever både av og for den Gudbrandsdalske kulturarven. Slik vart både vårt eige og andre sitt arbeid med opplevingar, mat, drikke, overnatting og eit spennande kulturlandskap gjeve fokus.

Turneen fekk stor merksemd i pressa, mellom anna med to innslag i NRK TV, radio, lokalradio og oppslag i alle regionavisene. Støtteapparatet redigerte videoar og laga saker i sosiale media, og ei rekke innlegg vart likt, delt og kommentert på Facebook og Instagram. Museet fekk merksemd og ei vesentleg auke i talet på følgjarar.

Formidling - nettbesøk

Gjennom ein rullerande turnus der tilsette i museet på skift publiserer i sosiale media, bidreg vi til jamt å formidle historier om kulturarv.

Heimesida til Gudbrandsdalsmusea har hatt 2 464 fleire sidevisingar siste året fordelt på 8 010 unike brukarar. Kvar tiande som er innom, vel engelsk som visingsspråk.

YOUTUBE – konto vart oppretta 2020.

SNAPCHAT – konto for folkemusikkarkiva i Gudbrandsdalen

FACEBOOK	Følgjarar 2019	Følgjarar 2020
Gudbrandsdalsmusea	1 350	2 234
Lesja Bygdemuseum	785	914
Jutulheimen Bygdamuseum	379	508
Lom Bygdamuseum – Presthaugen	408	519
Norsk fjellsenter Lom	2 887	3 348
INSTAGRAM	Ca 300	840

Vern gjennom bruk, her
med garving av
reinsskinn. Tiltak som
ein del av satsing på
villreinløypa. Foto:
Nordveggen

VERKSEMDA

BYGDEMUSEUM

Lesja Bygdemuseum

«Aktivitetsprogrammet for 2020 vart av dei mest omfattande på fleire år!»

Trass pandemi, stengde grenser og ein del restriksjonar, kan vi sjå attende på eit aktivt og på mange måtar bra år! På starten av året arrangerte vi saman med Lesja Historielag eit par Kveldsseto, med svært godt besøk. Sommarsesongen vart over all forventning, med gode besøkstal og fornøgde gjester. I tillegg til husflids- og handverksaktivitetar og bakst, vart det og gjennomført fire historietimar med ulike tema. Inntrykket vi satt att med, var at mange tok seg betre tid, og oppheldt seg lengre på tunet og/eller i kyrkja. Våre trufaste friviljuge frå Bygdekinnelag, Husflidslag, Venneforeining og elles har stilt opp i minst like stor grad som før.

Barneaktivitetane på tunet kvar onsdag gjennom sommaren blir stadig meir populære. Lokale kjem gjerne på grunn av nettopp desse aktivitetane, og dei tilreisande som «tilfeldigvis» dukkar opp på dagar med barneaktivitetar, gjev klart uttrykk for stor begeistring over at ungane får vere med på «noko ekstra». I tillegg til desse faste dagane, har dei sommartilsette på rolegare dagar vore flinke til å legge til rette for «uorganiserte» aktivitetar for ungane; til dømes perlearbeid, teikning eller bandfletting.

Våren var spesiell, og ein av tinga utanom det normale ved Lesja Bygdemuseum, var at førskulekullet frå Lesja barnehage fekk midlertidig tilhald på «gamle» Tunstugu. Det var triveleg med ekstra liv i hus og på tun, og ungane sette tydeleg pris på sin nye leikeplass! Og det var stor stas då dei fekk vere med å så og plante i vår nyanlagde kjøkenhage. At ungane hadde fått eit godt forhold til tunet, var og tydeleg då dei i haust kom att og hausta grønsakene. Dette er eit opplegg vi satsar på å vidareføre, for å knyte betre kontakt med både barnehage og skule.

Formidling

På nyåret i 2019 var vi så heldige å få i hende 19 av bildevevnadane etter Rakel Onsum Berg, samt ein god del av utstyret hennar, mellom anna to oppstadvevar. Vevnadane skal oppbevarast ved museet, både for å i best mogleg grad kunne bevare dei for ettertida, og i tillegg for å kunne vise dei fram for publikum. I år var temaet for utstillinga av nokre av vevnadane «Inspirasjonskjelder». Tømmerfløytingsutstillinga frå i 2019 har stått oppe også i år. I andre etasje på Bellestugu har det i tillegg til den faste husflidsutstillinga vore ei lita utstilling av leiker frå ulike tider; alt frå «beinkyrr», via trehestar til plastdyr. På midtgangen mellom Bellestugu og Hattremstugu har det i sommar vore ei utstilling om sjukepleie og historikken kring distriktsjukepileia. Dette vart eit høgaktuelt tema i desse korona-tider.

Korona-effekt på Lesja da barnehagen flytta inn og starta kjøkkenhage.

Nytt bygg

I løpet av sommaren og hausten har det reist seg eit nytt bygg på tunet. Endeleg kjem det fjøs i samlinga! Fjøset, som er gjeve i gave frå rause og gode naboor til tunet, er planlagt ferdig oppsett og klart for publikum sommaren 2021. Her er det tankar om ei permanent utstilling knytt til Lesja ysteri, og i kjellaren har vi planar om eit utstillingslokale for t.d. mindre kunstutstillingar. Det har gjennom heile året vore jobba godt med rydding, reingjering og organisering i magasina. Fotomagasinet er delvis innreda og vert tatt i bruk i løpet av vinteren. Det er nyregistrert fleire større og mindre aksesjonar, og gjennomgang av ei relativt stor boksamling er i gang. Gjennom heile adventstida køyrdde vi «adventskalender» på Facebook-sida til Lesja Bygdemuseum. Her fekk vi vist fram og fortalt litt om både tunet, gjenstandar og hus vi har i samlinga.

Presthaugen, Lom bygdamuseum

«Godt besøk på vikingdagar med svært gode tilbakemeldingar»

Presthaugen er først og fremst eit mykje brukt område for bygdefolk og tilreisande til Lom, samt for skule og barnehage. Området er veleigna til leik og som turområde. Husa i Presthaugen er fine kulisser, men det er ei utfordring å skape inntening.

I 2020 var husa opne kvar dag med unntak av måndagar frå 27. juni til 7. august. Publikum kunne vera med på mating av dyra kvar dag kl. 13.00, og Lom knipsarlag hadde utstilling av gamle bilete frå Lom.

Kvar onsdag var det temadagar med emnar som hesjing og ljåslått, vedlikehald av gamle hus, gamle handverksaktivitetar, ein gamaldags skuledag i Skulstugu, Olsokstemne med trekkspelkonsert med unge og eldre lokale spelemenn og utstilling av gamle kakejern.

Norsk Fjellsenter sto for vikingdagar for ungar ein dag i veka gjennom heile sommaren.

Så dreg hønene heim. Takk fordi dei fekk vera hjå oss i Presthaugen i sommar

Jutulheimen og Ullinsvin i Vågå

«Tross pandemien fekk oss kvar onsdag gjennom heile sommaren arrangert Kveldsseto»

Nytt magasin teke i bruk

I det nye magasinet i Ullinsvin, har vi dette året brukt tida til å flytte inn gjenstandar frå magasin som skal avviklast. Dette er eit storarbeid, med pakking og transport, reingjering og tiltak mot skadedyr etc., merking av hyller, og organisering/sortering/registrering. Gjennom eit godt samarbeid med samlingsavdelinga ved Maihaugen er det gjort fleire utviklings- og kvalitetssikringstiltak.

Utstillingar og aktivitetar

Året 2020 har vore prega av stor aktivitet både i arkiv, gjenstandsmagasin og med sommaraktiviteter i Ullinsvin. Vi har vore med og bemanna kunst og fotoutstilling, og sette opp eiga utstilling om krigen i Vågå. Gjenstandar vart lånt inn frå Krigsminnesamlinga i Kvam, samt frå private. Nokre innlån enda med aksesjon og at gjenstandane dermed er ein del av samlingane vidare. Utstillinga hadde stort besøk, og på hausten var også fleire skuleklasser innom. Kvar fredag var det kulturminnevandring frå Ullinsvin, via Jutulporten til Jutulheimen.

Sikring og tilrettelegging

Jutulheimen har fått ny utvendig belysning, samt ny innbrotsalarm på heile anlegget. Dette var eit sentralt punkt på sikringsplanen. Hellegangen mellom husa er erstatta med ein stabil grusgang med tanke på universell utforming. Uteområdet har vorte rydda for tre, slik at anlegget blir meir synleg

frå sentrum. Det har også kome ein sjølvgåande grasklyppar og ein fast friviljuggjeng som klyppar kantane. Det gamle magasinrommet er tömt, så her vil det kunne bli ny aktivitet. Dette gjeld også andre etasje i Øyastugu. Mindre gjenstandar i Jutulheimen er sikra i låst monter eller med wire, eller dei blir fløtt til nytt magasin i Ullinsvin. Dette gjer at det er tryggare å leige ut lokale. Pga. Covid-19 har det vore lite uteleige i Jutulheimen gjennom året.

Ved Kveldsseto vart ulike historiske tema teke opp, fleire av desse knytte til krigsutstillinga. Dette var trivelege kveldar som både besøkjande og dognadsfolket sette stor pris på.

«Seksessen med Kveldsseto gjennom sommaren skal oss videreføre i 2021.»

OPPLEVINGSSENTER

Stavkyrkjeutstillinga Ringebu

«Tilnærma normal sesong»

Avdelinga har i samarbeid med Stiftelsen Ringebu Prestegard formidla relevante tema og utstilling i samband med bla. den kulturelle skulesekken. Utstillinga når eit breitt publikum.

Gudbrandsdalsmusea har eit godt samarbeid med stiftinga Ringebu Prestegard og Ringebu Kommune.

Utviklingsplanar

Avdelingsleiar har i 2020 delteke i styringsgruppa for utvikling av driftsbygning Ringebu prestegard, og har delteke i arbeidet med å sjå på moglegheitene til å få realisert eit besøkssenter tilknytt Ringebu stavkyrkje.

Avdelinga vart ramma av restriksjonane i samband med koronautbrotet. Ein missa ein god del bussgrupper, skulebesøk og utanlandske turistar. Likevel fekk ein gjennom gode smitteverntiltak og god informasjon gjennomført ein tilnærma normal sesong.

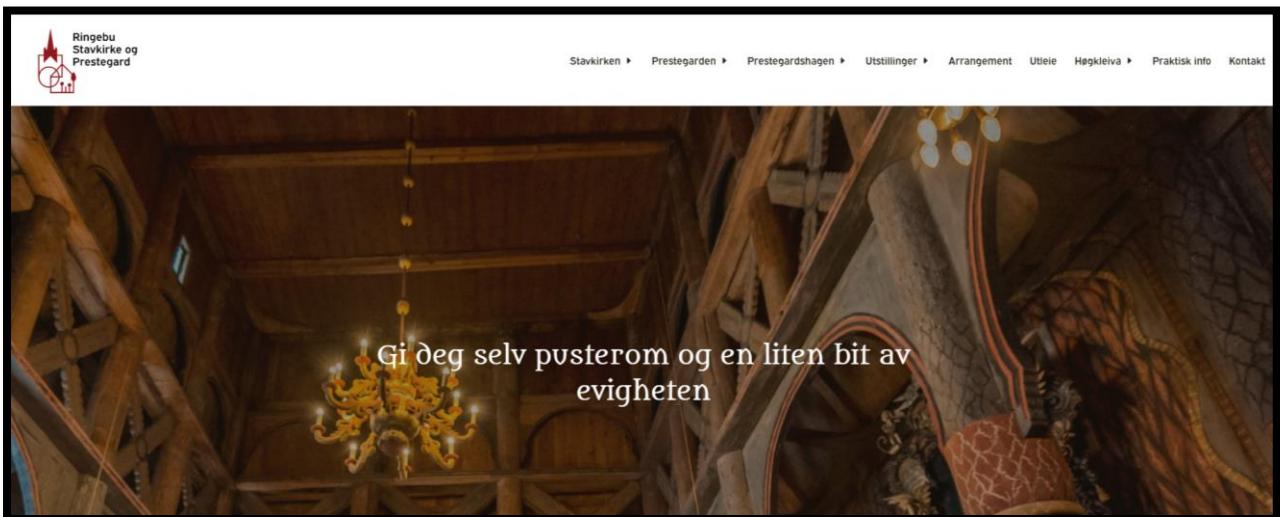
Gjennom 2020 har eit korps av omvisarar guida besøkande i utstillinga der historia til Ringebu Stavkyrkje, men også til dei andre stavkyrkjetradisjonen i heile Noreg, blir formidla.

Sikringsarbeid

I alt har utstillinga 95 gjenstandar utstilt, og 85 av desse er innlånte, dei fleste frå kulturhistorisk museum og frå Lillehammer museum Maihaugen. Med verdifulle kulturhistoriske gjenstandar, for ein stor del frå før reformasjonen, gjer sikring ekstra viktig.

I 2020 er samlinga, klima og sikring gjennomgått og justert slik at dei er i tråd med avtale med eigarane av gjenstandane. Sikringstilhøva er gode, men ein bør få på plass betre brannsikring. Det er ikkje tilvekst av gjenstandar i 2020.

I samanheng med arbeidet med eit besøkssenter for Ringebu Stavkirke ser ein på moglegheiter for å få inn utstillinga der.

Gjennom godt samarbeid mellom Ringebu kommune, Ringebu felleskyrkjelege råd, stiftelsen Ringebu Prestegård og Gudbrandsdalsmusea AS fekk ein på plass ei ny heimeside - ein god formidlingsarena.

Stavkyrkjeutstillinga Lom

«Hardt råka av pandemien»

Bortfallet av utanlandske turistar og bussturisme forklarar dropp i besøkstalet i år. Når både utlendingar og norsk bussturisme stoppa opp gav det konsekvensar for interessa for stavkyrkjene. Litt ufrivillig kan ein seia at dette er i tråd med ønskje om fornying av utstillinga, og med tiltak i sikringsplan der senteret er foreslått stengt til tiltak kjem på plass. Dette har ikkje vorte prioritert i år. Objekta blir tekne godt vare på, med oppdaterte klimatiltak og reingjering.

Krigsmannesamlinga på Kvam

«Fekk kjøpt ein stor del av Sinclair-samlinga.»

Gudbrandsdalsmusea si avdeling Gudbrandsdal krigsmannesamling hadde i 2020 eit aktivt år trass i ein utfordrande situasjon.

Aktivitet

Sesongstarten vart noko amputert då avdelinga vart ramma av restriksjonane. Det var uklart om ein kunne opne i 2020, men da regjeringa letta på restriksjonane fekk ein smitteverntiltak på plass, omvisar vart tilsett og ein fekk opna. Sjølv om ein mista mange av skulebesøka, bussturistane og utanlandske turistar fekk avdelinga meir besøk frå norske tilreisande. Dette medverka til at ein faktisk nådde eit besøkstal litt over fjoråret.

8. mai var avdelinga med-arrangør for arrangementa i midt-Gudbrandsdalen og deltok på markeringane i Kvam, Søndorp, Hundorp, Venabygd og Ringebu.

Samlingane

Gudbrandsdal krigsmannesamling på Kvam er ei samling der krigshandlingane i aprildagane 1940 og okkupasjonsåra blir formidla gjennom gjenstandar og tekst. Samlinga inkluderer gjenstandar innlånt frå Forsvarsmuseet, Lillehammer Museum Maihaugen, og frå private. I alt er det 1001 gjenstandar i samlinga. I samlinga inngår også ei utstilling som formidlar hendingane i 1612 og det såkalla skottetoget.

Venneforeininga har gjort ein stor innsats med å fornye utstillinga og har samarbeidd godt med registrator for å få ei best mogleg registrering av gjenstandane.

Sinclair-samlinga, ei samling gjenstandar innsamla gjennom 40 år av Jon Selfors.

Gudbrandsdalsmusea fekk samla inn midlar slik at ein fekk erverva totalt 13 av 19 gjenstandar. Dette vart gjort gjennom ei prioritering i samarbeid med Maihaugen og stiftinga.

Registrering

I samarbeid med stiftinga Gudbrandsdal krigsminnesamling forvaltar vi gjenstandar som er gjevne som gāve frå privatpersonar og institusjonar/firma, innlånt frå FM, Lillehammer museum-Maihaugen, innlånt/deponert frå privatpersonar.

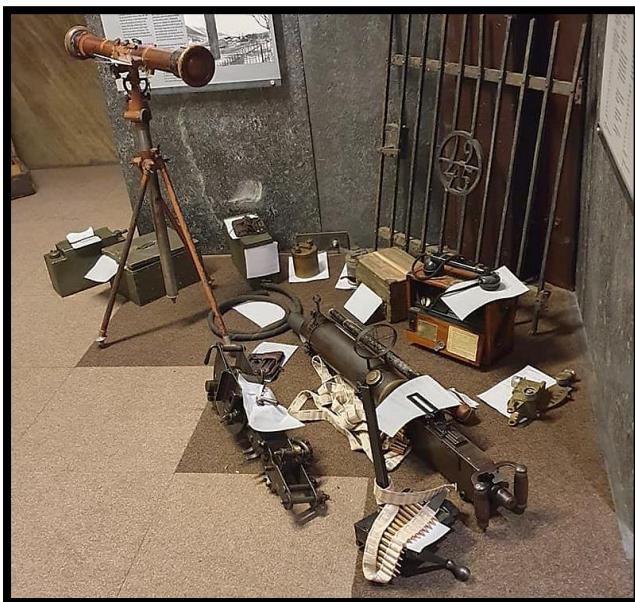
Samlinga har også dokumentert hendingane gjennom eit stort fotoarkiv, ei boksamling og eit lokalarkiv. Boksamlinga og arkivet er no registrert lokalt.

Avdelingsleiar har gjennom året hatt ein god dialog med politiet, slik at alle våpen som samlinga eig, no er registrert i våpenregisteret i tråd med våpenlova.

I arbeidet med sikringsplan, magasinforvaltning og gjennomgang med samlingsansvarleg i museet er det avdekka nokre naudsynte tiltak. Magasintilhøve er ikkje gode nok, og ein lyt på kort sikt gjera tiltak for å betre desse.

Ein har i 2020 gjort tiltak for å betre klimatilhøva i magasinet. Papirarkiv bør flyttast til midtdalsarkivet og på lang sikt bli digitalisert. Sikringstilhøve er gode, men ein lyt få på plass ei betre skalsikring.

I 2020 starta avdelinga opp eit arbeid for å sjå på moglegheita for eit digitalisering- og skuleformidlingsprosjekt. Dette for å gjera samlinga meir tilgjengeleg, modernisere og betre formidlinga av samlinga.

Registrering av gjenstandar. Foto: Jon Inge Nordlien

Bergverkssenteret på Otta

«Med ansvar for kulturminneplan»

Otta bergverkssenter er samlokalisert med Sel bibliotek avdeling Otta. Med plansjar, foto og ei rekke gjenstandar viser vi driftshistoria innan kleberstein, skiferuttak og Sel koparverk, eit av landets eldste bergverk. Lokaliseringa er gunstig, da besøkjande til biblioteket har lett tilgang til området med utstillinga.

*Senteret er ei informativ og sjølvinstruerande utstilling
om den rike bergverk- og steinindustrien i Sel kommune og regionen.*

Otta bergverkssenter forvaltar kulturminneområdet Rustgruvene. Dette er ein kultursti som vart etablert av Sel kommune i 2009. Stigen går gjennom området med 1600-talsgruvene etter Sel koparverk. Informasjonstavler fortel om dei ulike objekta ved gruvene. Andre kulturminne etter stigen er vetepllass, dyregraver og gamle vegfar. Avdelingsleiar er ansvarleg for skjøtselsplanen for området.

I tillegg har Otta bergverkssenter eit gjenstandsmagasin i Sel rådhus, Otta. Magasinet er utstyrt med reolar og fotoutstyr og inneheld for det meste gjenstandar knytt til bergverk og industri. Magasinet er universelt utforma med tilgang via rampe og heis.

Avdelingsleiar/registrator arbeider med eit dokumentasjonsprogram der minner etter bergverk og Steinindustrien blir registrerte og dokumenterte. Registrator har dokumentert fleire lokalitetar i 2020. Avdelinga er med i nasjonalt nettverk for bergversmuseum, originale interessegrupper for bergverk. Gudbrandsdalsmusea si avdeling er sterkt inne i verneprogrammet for klebersteinsfabrikken på Sagflaten i Sel. Direktøren sit som styremedlem i Sagflaten SA saman med avdelingsleiar/registrator bygningsvernrådgjevar.

Verneprosjektet har halde fram i 2020, og det er utført eit stort arbeid både ved innleigd hjelp og dugnadsarbeid. Arbeid med finansiering går føre seg fortløpende, og økonomien ved inngangen til 2021 er god.

Sel kommune arbeider med kulturminneplan, og det er gjort kommunalt vedtak på at planen i fyrste omgang skal omfatta bergverk og steinindustri. Gudbrandsdalsmusea fekk ansvaret for å skrive planen, og ein dyktig person på engasjement til dette arbeidet. Avdelingsleiar/registrator har vore fagleg rettleiar i arbeidet som nå skal ut på høyring.

Einbustugu på Dombås

Har ikkje vore prioritert som besøksmål i 2020. Dette med bakgrunn i erfaringar gjennom dei siste åra, og i forståing med Dovre kommune.

Teleskopet til hobbyastronom Sigurd Einbu.

Gardsbutikken på Hundorp

Gardsbutikken / Tusenårsstaden har i 2020 hatt ein stor nedgang i besøk og omsetning. Dette grunna Covid-19situasjonen.

Norsk fjellmuseum i Lom

«Vi fekk til gode digitale foredrag og fekk mange nye fylgjarar i sosiale media»

Dette vart eit godt år for fjellsenteret trass i utfordringar med pandemien. Nordmenn og mange barnefamiliar erstatta utlendingar og bussgrupper i høgsesongen, og vi fekk bra besøk på fjellsenteret frå i slutten av juni og fram til hausten.

Vi er spesielt glade for at mange barnefamiliar nytta seg av utstillingane våre. Totalt vart besøkstalet på senteret lågare, men ei auke i dei som løyste billettar for å sjå utstillinga.

Fjellvikingdagar kvar fredag i høgsesong vart eit nytt godt tilbod for sommarsesongen 2020, to gonger dagleg.

Vi søkte koronamidlar frå Lom kommune, kjøpte inn utstyr, hadde opplæring og laga manus for ein vikingdag tilpassa ungar mellom 4-12/13 år. Etter sesongen evaluerte vi oppleget saman med dei sommartilsette og fekk konstruktive attendemeldingar. Dette kjem til å bli eit tilbod til sommaren 2021 også, med nokre endringar i oppleget.

Utstilling

Den midlertidige utstillinga «Oppdaginga av Jotunfjelta» med Hanne Åmli og geologane Henrik Svendsen og Haakon Fossen vart opna i juni, og ho har vore presentert til nå i januar. Ei spennande utstilling som vart til gjennom eit samarbeid mellom aktørane, der Hanne mala dei geologiske prosessane ved fjellkjededanning og geologane forklarte med tekst og video.

Digitale foredrag

Torsdagsforedraga måtte vi gjere om til dels digitale foredrag og nokre vart avvikla fysisk. Januar gjekk sin gang med skredkveld, i februar hadde vi foredrag om norsk landbruk. I mars måtte vi avlyse foredraget med Ketil Isaksen. I mai avvikla vi to digitale foredrag, eitt med evolusjonsbiologen Hanne N. Støstad om mangfoldet i naturen og arkeologane med foredrag om vikingane sine gløymde ferdselsvegar i fjellet. I juni hadde vi utstillingsopning, og så var vi attende

til digitale foredrag ut året. Eit i oktober med Johanne Refseth og «naturen som lykkepille» og eit i november med Ketil Isaksen, «klimaendringar og utfordringar for fjellturisme og redningsteneste». Vi avslutta det heile med ein digital julekonsert den 22. desember, «kom til fjells – ein høgtsvevande julekonsert», i samarbeid med Sparebank 1 Lom og Skjåk.

Arrangement

Familiedagen 3. oktober la vi til rette slik at dei som kom kunne kjenne seg trygge på fjellsenteret. Vi delte opp i to arrangement med ulike aktivitetar ute og inne. Ein veldig god dag.

Vinterfestivalen «Barske Glæder» vart arrangert for 17. gong i mars 2020. Dette er eit samarbeid mellom fjellmuseet, SNO, Lom fjellstyre, Gudbrandsdalsmusea og Norsk villreinsenter på Hjerkinn. Målet er å engasjere alle 5.-klassane i Lom, Skjåk og Vågå. Tema er naturmangfold i tillegg til det enkle friluftslivet. Heile arrangementet vart lagt til Presthaugen.

Elles gjennomfører vi faste opplegg for 1. 2. 3. og 4. klasse der vi tar for oss steinalder, bronsealder og jernalder. I september var vi med på Vikingdagar på Dale-Gudbrands gard som ein av fleire aktørar. Her var alle 6.-klassene frå Sel til Ringebu med på eit to-dagars opplegg i tillegg til ein open marknadsdag.

Pilegrimssenter Dale-Gudbrand

«Jubileumsår – 10 år med pilegrimssenter»

Pilegrimssenter Dale-Gudbrand feira ti års-jubileum i 2020. Senteret har, som ein del av den nasjonale satsinga, eige mandat gjennom tildelingsbrev frå Nasjonalt pilegrimssenter. Senteret leverer eigen årsrapport, og dette er eit utdrag.

Avdelinga vart sterkt råka av tiltaka rundt Covid-19pandemien då 80% av pilegrimane forsvann. Nordmenn erstatta litt av nedgangen, slik at senteret samla hadde 70% reduksjon i besøkstalet.

MAUR Tankeplass Øyer Foto: Tove Sandheim

Festgudsteneste ved jubileet. Foto: Kari Børud

Pilegrimssenter Dale-Gudbrand har vore involvert i fleire prosjekt i 2020. Mellom dei viktigaste er reiselivsprosjektet «In the heart of Norway», «Green pilgrimage» og «Tankeplass kunst langs Pilegrimsleden». Tankeplass var ferdigstilt pr 7 september 2020, Green Pilgrimage og In The heart of Norway vert avslutta i 2021. Desse prosjekta bidreg til at mål i strategien til pilegrimssatsinga vert nådd på alle punkt.

Folkemusikkarkiva

Folkemusikkarkivet for midt- og sør-Gudbrandsdalen

«Spennande forsking kan endre historia»

Formidling

I slutten av oktober gjorde Stein Villa frå Mjøsmuseet, og Tom Willy eit NRK- program med instrumentet «Sister» som tema. Dette strengeinstrumentet var vanleg i Noreg i Noreg på 1700-talet, før gitaren kom. Med utgangspunkt i gamle notemanuskript frå Gudbrandsdalen og Gjøvik presenterte «The Sister Brothers» ein skjult skatt i norsk folkemusikk, og programmet vart sendt i Folkemusikktimen i P2 i NRK.

Folkemusikkarkivarane Tom Willy Rustad og Stein Villa på opptak i NRKs studio.

Forvaltning

Det er innspelt nettkurs og nettkonsertar med Tom Willy der han spelar munnharpe og fortel om tradisjonsmusikk frå Sør- og Nord Fron. Dette er publisert på nettsida til Norsk Munnharpeforum.

Nordic Folkmusic Academy er ein nettbasert strøymeteneste som tilbyr opplæring i tradisjonsmusikk av utøvarar frå heile Norden. Tom W. har spelt inn ein workshop-serie der han spelar og fortel om folkemusikkutøvarar frå Gudbrandsdalen. Kurset er spelt inn på engelsk, og det er abonnentar frå heile verda. Det reknast med at munnharpe- og toradarkurset skal vera tilgjengeleg i 2021.

Nytt av året er også at alle videoane som er innsamla digitalt finst tilgjengeleg gjennom arkivportalen på heimesida til Gudbrandsdalsmusea. Hittil er det rundt 30 arkiv. Sjølv filmane er ikkje tilgjengeleg der, men dei er gjort søkbare gjennom Arkivportalen.

Det er innspelt dokumentasjonsvideoar om tradisjonsutøvarar, dei finst snart tilgjengeleg på Gudbrandsdalsmusea sin eigen kanal.

Forsking

Det har vore eit rikt år for folkemusikkarkivet på mange måtar. Det viktigaste og mest tidkrevjande arbeidet har vore arbeidet med utstillinga «Impulser» på Maihaugen. Der har Tom Willy vore inne som fagkonsulent for instrumentutstillinga. Det er laga ein artikkel til utstillingskatalogen, og

informasjonskort knytt til kvart instrument i utstillinga. Ein av utstillingsgjenstandane, eit feleskrin, fekk mykje merksemd da det vart stadfesta at årstalet 1566 stemte med Carbon 14 datering.

Det var Gudbrandsdalsmusea som oppfordra Maihaugen til å gjere denne undersøkinga, og vi har søkt Kulturrådet om medfinansiering av vidare forsking på feleskrinet. Det kan ha innverknad på fiolinens si historie i Europa.

Spelemannsbrørne Hans og Rasmus Kjorstad har brukt materiale frå arkivet til å finne ny melodiar til sin nye CD «Min maur». Den har fått fine kritikkar, og er i desse dagar påmeld til Spelemannsprisen. Rasmus Kjorstad har også arbeidd med eit prosjekt der han dokumenterer langeleikar i Sør- og Nord-Fron. Folkemusikkarkivet har vore med i dokumenteringsarbeidet, og Rasmus har publisert ein artikkel om dette, som vert levert til Senter for Folkemusikk og Folkedans ved NTNU i Trondheim.

Folkemusikkarkivet for Nord-Gudbrandsdalen

«God respons på adventskalender»

Mest ressursar har i 2020 tid gått til pakking/frakting/sortering i det nye magasinet. Dette har vore ei fin moglegheit til å bli kjent med dei forskjellige arkiva og gjenstandane.

Arkivet arrangerte «musikk på tunet» for publikum i Ullinsvin to dagar i veka heile sommaren. Her var det forskjellige friviljuge spelmenn som deltok. Dette var godt motteke av publikum og andre besøkjande.

Digitalisering av foto har vore ei storsatsing dette året, og i godt samarbeid med frivillige krefter går dette arbeidet framover.

Folkemusikkarkiva hadde adventskalender på facebooksida til Opplandsarkivet, her fekk vi vist fram noko av det vi har, og vi har fått mange godt attendemeldingar.

Opplandsarkivet - privatarkiv

«Samlar minne fra Gudbrandsdalen»

Gudbrandsdalsmusea tok initiativ til et samarbeid mellom Gudbrandsdal historielag (ein paraplyorganisasjon for historielaga i heile dalen), Memoar og Opplandsarkivet om å samle inn og publisere forteljingar frå levande kjelder. Vi hadde oppstartskurs, men måtte legge prosjektet på is då pandemien kom.

Kurs som starta minneprosjektet Memoar på Ringebu.

Ringebu

«Med bokutgjeving og samarbeidsavtale»

Arkivet ligg i Innovasjonssenteret i Ringebu over biblioteket og er ope for publikum kvar onsdag og etter avtale. Covid 19 har i liten grad prega den daglege drifta på arkivet. Dei fleste publikummarar har nytta digital kommunikasjon, og kontakta oss på den måten.

Formidling

Ei merkesak i arkivarbeidet var det da vi i år fekk ein direktelelk fra arkivportalen og inn på heimesida til Gudbrandsdalsmusea. På den måten kjem ein rett inn i søkbar arkivliste til alle avdelingane i Opplandsarkivet.

Nytt av året er at vi har fått betre kontakt med historielaga i Midtdalen. Dette gjeld blant anna arkivering av ein komplett utgåve av alle årgangane av Fronsbygdin, og at Ringebu historielag deler arkivmateriale med oss.

Vi hadde planar om å starte Kveldsseto, der vi arrangerer kveldar med lokalhistoriske tema. Men planane får vente til hausten. Ideen er å få samla historielaga og andre interesserte, og etablere Midtdalsarkivet som ein slik samlingsstad.

Vi har vore aktive på Facebook med små videosnuttar og anna innhald knytt til bilete og historiske dokument. Det er ein fin måte å halde kontakt med publikum på.

Forvaltning

Oddleiv Ringlund har hatt som mål i 2020 å få arkivert og publisert så mange av dei små arkiva vi har. Det har han i stor grad lykkast med. Han har publisert 70 arkiv på arkivportalen dette året!

Forsking

Tom W. Rustad har publisert ein artikkel i Fronsbygdin om den fyrste organisten i Sør-Fron. Boka vart lansert i oktober.

Det er gjort ei intensjonsavtale med Ole Bullakademiet der førsteamenuensis Håkon Asheim skal vera til hjelp med fagfellevurdering i høve framtidige publikasjonar.

Dombås

«Fekk 12 hylrometer arkiv frå Dovre ysteri»

Aktiviteten ved arkivet har vore prega av koronasituasjonen gjennom året, med markert nedgang i talet på besøk, og berre eit samarbeidsmøte med fotoutvalet i historielaget i Dovre.

Året har derfor i større grad enn vanleg vore brukt på ordning og registrering av arkiv, både nye og eldre arkiv. Det kom inn 13 nye arkiv og tillegg til 9 eldre arkiv.

Arkivet er grovregistrert, men det står att å merke boksar og protokollar og registrere det i Asta. Elles vart 39 arkiv publisert på arkivportalen i løpet av året.

Dovre ysteri. Foto: Hans Joramo frå Digitalarkivet

Totalt var det om lag 1300 foto med i arkivmaterialet som kom inn, men berre drygt 300 av desse er så langt digitalisert og registrert. Arkivet har òg levert biletet til ein del artiklar i lokalavisa Vigga, og samarbeidd med skulemusikken i Lesja om kalender med gamle biletet.

Elles kan ein nemne at historielaget i Dovre har teke tak i eit halvferdig manus om butikkar i Dovre som har lege ved arkivet sidan tidleg på 2000-talet. Planen er å få ut ferdig bok i løpet av 2021.

Vågå

«Digitalisering med stor frivillig innsats»

Dette har vore eit år med serdeles stor innsats frå frivillige i arkivet i Vågå. Særleg stor har aktiviteten vore på digitaliseringsfronten, der det har gjennom sommaren og hausten vart nedlagt omkring 500 timer av friviljuge. Dette er av stor betydning, da dette arbeidet vil vorte utsett utan slike ressurspersonar.

100 timer med intervju er digitalisert, og mange nye arkiv har kome inn. Arkivet er ope for publikum kvar tysdag, og mange som arbeider med lokalhistorie nyttar dette tilbodet svært aktivt. Dette gjer at arkivet i Vågå er ein levande plass for aktivt historiarbeid.

Skjåk

«Fleire vil ha gamle bilder»

Arbeidet i 2020 har i stor grad gått på det som stod i årsplanen for arkivavdelinga: Ajourføring av avtaler, finordning av arkiv, digitalisering av media, både smalfilm og lyd.

Forvaltning

Vi har no ei relativt sett spesifisert oversikt over film- og lydmaterialet i Excel. Her går det fram totalt antal media, kor mykje som er digitalisert, innhald, lengde på opptaka og kvar dei finst i arkivet. Ved ein slik gjennomgang viser det seg at talmaterialet måtte justerast. Det har ikkje nødvendigvis vore ei stor underrapportering, men både kopiar som ligg i arkivet og originalmateriale av same motiv er no teke med i totalsummen.

Nye arkiv og tillegg av gamle har kome inn. Det er 4 av kvar kategori. Alle er av mindre omfang. Biletsamlinga er totalt på 27993 foto. Dette talet er i samsvar med måten arkivstatistikken blir gjort på. Sist år har talet på foto i Digitalt museum for vår del auke med 2688. Totalt ligg det ute 7054 foto. Dette arbeidet fører til stadig større etterspørsel etter biletar frå institusjonar og private. Eit vesentleg moment for oss er dei korrigeringane og tilleggsinformasjon som kjem inn frå dei som ser på biletar på nettet.

Formidling

Samarbeidet med Skjåk kommune, biblioteket og lag og organisasjonar heldt fram utan store endringer. Dette gjeld både ved arrangement i den grad det kunne gjennomførast, og ved bruk av sams utsyr og lokalar.

Ei fotoutstilling vart gjort i samarbeid med Skjåk kyrkjelege fellesråd og FN-veteranar i bygda. Den presenterte minner frå det daglege liv under krigen, fredsdagane og korleislivet arta seg for folk i bygda på slutten av krigen.

Opplandsarkivet Skjåk vart ikkje så sterkt råka av Koronapandemien som kunne ventast. Det gav seg likevel utslag på enkelte område: Det som råka hardast i arbeidet, var at fotogruppa som registrerer innkomne biletar ikkje kunne møtast i store delar av året. Nyregistreringar av foto har difor eit etterslep når vi går inn i det nye året. Ei anna utfordring vart tilgangen til arkivmaterialet som alt var teke i bruk til forsking, vart vanskeleg tilgjengeleg. Besøkstalet har og vore litt mindre, men dersom vi tek omsyn til dei besøka som vart borte i og med fråværet av fotogruppa, er besøket stabilt i høve til åra før.

Bygningsrådgjevar

«*Meir etterspurt enn nokon gong»*

Om lag 100 unike eigalarar frå sør til nord har fått råd i 2020. Det er stabil pågang i høve året før. Litt auke i Sør-Fron og Nord-Fron, liten nedgang i norddalene. Gjennom dette arbeidet er vi med og sikrar gode løysingar ved mange restaureringsprosjekt, og vi bidreg til at store ressursar blir tildelt regionen både frå Riksantikvaren og Kulturminnefondet.

Forvaltning

Ny bruk må vi og vere opne for i våre samlingar av kulturhistoriske bygningar i Gudbrandsdalsmusea, det gjeld å finne ei god balanse mellom bruk og bevaring. Vi har ulike typar hus med ulik grad av verdi. Vedlikehald av desse husa inneber kostnader og svært avgrensa moglegheit for økonomisk støtte. I 2020 vart det lagt nytt tak på aurbu-loftet frå Skei og stabburet frå søre Hosar, begge frå Skjåk og i samlinga i Presthaugen, Lom.

Fjøset ved Lesja bygdemuseum skal bli klart til bruk i 2021.

I 2019 fekk vi eit fjøs til samlinga ved Lesja Bygdemuseum, og dette har vi arbeidd med gjennom året 2020. Sjølve fjøset er oppe på ny mur i gammal utføring. Fjøset får ny takkonstruksjon og eit tilbygg i lengderetninga, dette er ei tilpassing til tunet og til bruk og oppleving av bygget.

Møte med landbrukskontora ved Sør-Fron og Ringebu samt i Nord-Fron før sommaren har nok gjort at fleire blir oppmoda om å ta kontakt før dei leverer søknad om SMIL-midlar. Felles synfaring med eigalar, og råd både på staden og i etterkant, er noko både eigalar og søknadsmottakar er tente med. Det er store variasjonar både på hus og eigalarar, tilstand og omgjevnader, kunnskapsnivå og behov. Individuell rådgjeving er konkret og nyttig for den enkelte.

Arbeidet på Sagflaten går snart over i ei ny fase, frå sikring og bevaring av bygningar til å fylle hus med aktivitet, setje maskiner i drift og formidle den unike bergverkshistoria. Dugnadsarbeidet held fram i 2021.

Fornyng og forretningsdrift

Tilbakemeldingar frå Kulturminnefondet er at det er mange gode søknadar frå «gamle» Oppland, så mange at dei må avslå ein del. For mange avslag etter vårt syn, men det er knappe ressursar som skal fordelast over heile landet. SMIL-ordninga for kulturminne i landbruket er den mest stabile og greiaste ordninga og forhalda seg til, trass i litt avgrensa midlar.

Ny bruk og Vern gjennom bruk er slagord som det nå blir styrt etter. Istandsetting for ny bruk og gjerne med eit næringspotensial er saker som er mest interessant å støtte økonomisk. Bestillerkompetanse hjå eigar er viktig for å få gjennomført gode prosjekt, og er noko av det vi kan tilføre gjennom tenesta.

Villreinløypa

«*Gir verdiskaping og har stor spin-off verdi*»

Verdiskapingsprosjektet Villreinløypa har gjennomført ei rekke aktivitetar i samsvar med prosjektplan i meldingsåret.

Fornyng og forretningsdrift

Selskapet Nordveggen er engasjert som prosjektansvarlege, og dei lykkast i å få innvilga midlar til tilleggsaktivitetar ut over opphaveleg prosjektplan.

Det er oppretta tre pilotsatsingar i Lom/Skjåk, Vågå og Lesja. Særleg Vågå-piloten er komen godt i gang med arbeidet, og dei tilbyr pakker i reiselivsmarknaden i 2021. Miljødirektoratet er største bidragsytar til prosjektet.

Gudbrandsdalsmusea AS
(GM) er regionmuseum for
Gudbrandsdalen med 14
avdelinger og besøkssenter
frå Ringebu i sør, til Lesja og
Skjåk i nord.

ORGANISASJONEN

Styret

Det har vore 5 (6) styremøte i 2020 og styret har handsama 36 (49) saker.

På grunn av Covid 19 vart generalforsamlinga utsett frå onsdag 27. mai til onsdag 23. september 2020. Dette i samråd med eigarane. Generalforsamling 23. sept vart gjennomført med 100% frammøte blant eigarane.

Styre fram til generalforsamling 23. september 2020:

Jan R Rasmussen	styreleiar
Odd Leif Andgård	for Lesja, Dovre og Sel
Endre Skjåk	for Skjåk, Lom og Vågå
Lars Tungen	for Nord-Fron, Sør-Fron og Ringebu
Signe T. Rolstad	for institusjonseigarar
Trond Ole Haug	for institusjonseigarar
Thea Grobstok Dalen	for dei tilsette

Styret 2020/2021

Styre valgt på generalforsamling 23. september 2020:

Jan R Rasmussen	styreleiar
Cecilie Asp	for Lesja, Dovre og Sel
Endre Skjåk	for Skjåk, Lom og Vågå
Birgitte Bay	for Nord-Fron, Sør-Fron og Ringebu

Signe T. Rolstad

Trond Ole Haug

Thea Grobstok Dalen

for institusjonseigarar

for institusjonseigarar

for dei tilsette

Nettverk og samarbeid

Gudbrandsdalsmusea har eit godt samarbeid med eigalar og historielag i kommunane vi held til. I samband med vårt arbeid med naturhistorie har vi god kontakt med SNO, Fjellstyret, Villreinsenteret, Nasjonalparkforvaltarar og annan kompetanse innan natur- og kulturarv. Gudbrandsdalsmusea deltek i følgjande nettverk:

- Museumsforum i Oppland
- Museumsforum Innlandet
- Bergverksnett
- Opplandsarkivet
- Nettverk for folkemusikkarkiv
- Krigshistoriske museum
- ICOM
- Det nasjonale pilegrimsforumet
- Green pilgrimage
- Organisasjonen «St Olav ways» – Europeiske kulturveier.
- «ACSOW – Association for the cultural route of St Olav ways»
- «Pilegrimsfellesskapet St Olav».
- Visit Lillehammer
- Nasjonalparkriket Reiseliv
- Midt-Gudbrandsdal Næringsforening.
- Nettverk for bygningsvernrådgjevarar i Oppland
- Bygningsvernnettverk for tradisjonshandverk og bygningsvern
- Virke sitt nettverk for museumsdirektørar
- Fylkesarkivet
- Nasjonalbiblioteket
- Lokale historielag
- Arkeologisk forum i Lesja og Dovre
- Dovre og Lesja krigsminnesamling
- Medlem i Kvam historiske
- Veneforeiningar
- Kommunar, lag og foreiningar
- Kulturhistorisk museum i Oslo
- Stiftelsen Ringebu prestegard
- Ringebu Rotary
- Nasjonalt kulturlandskapsnettverk
- SNO
- Fjellstyret
- Villreinsenteret,
- Nasjonalparkforvaltarar
- Kompetanse innan natur- og kulturarv
- Gudbrandsdalsmat AS
- Organisasjonen Norsk kulturarv
- Senter for bygdekultur og handverksskulen ved Hjerleid
- Memoar
- Gudbrandsdal historielag

Personal

Gudbrandsdalsmusea har 15 (13) tilsette i 2020. Stillingsstørrelse varierer fra 20 til 100%, og museet har ei målsetting om størst mogleg andel heile og faste stillinger. To personar har vore leid inn på engasjement til prosjekt som vart avslutta 31.12.20. Faglege ressursar er leidt inn til ulike prosjekt gjennom året, samt til oppgåver innan drift- og vedlikehald.

Personaltur til Mjøsmuseets magasin i Gjøvik.

Tilsette i 2020

Kristin Akslen Hagen	100%	Jutulheimen og arkivet i Vågå
Eirik Haugen	60%	Jutulheimen og registrering av gjenstandar, Vågå
Tom Willy Rustad	50%	Midtdalsarkivet / folkemusikkarkivet, Ringebu
Oddleiv Ringlund	60 %	Opplandsarkivet, Ringebu
Håvard Syse	100 %	Bygningsvernrådgjevar, Lesja
Kjell R. Voldheim	40 %,	Industriregistrator, Otta
Ola Tovmo	50 %,	Opplandsarkivet, Dombås
Per Gunnar Hagelien	100%	Pilegrimssenteret, Ringebu Stavkyrkjeutstilling, Gudbrandsdal krigsminnesamling
Stein Grjotheim	20 %	Opplandsarkivet, Skjåk
Søren Hald	100 %	Samlingsansvarleg, Lom
Ellen S Syse	60%	Lesja Bygdatun
Thea Grobstok Dalen	100 %	Fjellmuseet i Lom
Jørgen Hagen	50%	Lom Bygdamuseum, Presthaugen
Jorun Vang	20%	Kommunikasjon og formidling, Toten
Øystein Rudi	90%	Direktør, Hundorp

HMS

Gudbrandsdalsmusea er medlem i arbeidsgjevarorganisasjonen Virke og har hovudovereinskomst gjennom dei. Personalhandboka regulerer det daglege for personalet. Den omfattar mellom anna rutinar for varsling og ruspolicy. Museet er ei IA-bedrift, og medlem i Gudbrandsdal Bedriftshelsetjeneste/Frisk. Vi har i 2020 hatt to inne i praksisplass gjennom NAV i ein periode av året. Museet har verneombod. Arbeidsmiljø og vurdering av tiltak drøftast ved behov. Årlege personalsamtaler vert gjennomført med alle fast tilsette. Museet er medlem i KLP pensjon og har personalforsikringa der.

Likestilling, inkludering og mangfold

Kjønns- og alders balanse både i styre og mellom dei tilsette er god. Som IA bedrift har vi handlingsplan for å hindre ulik handsaming ved tilsettingar etter kjønn, rase, religion og alder. Gudbrandsdalsmusea skal hindre ulik handsaming ved tilsettingar etter kjønn, rase, religion og alder. I staben med fast tilsette og vikarar har vi god fordeling menn/kvinner/alder, dvs. 8 kvinner og 11 menn. I styret er det 3 kvinner og 4 menn.

Universell utforming

Gudbrandsdalsmusea har handlingsplan for tilrettelegging ved behov, og der det er mogleg.

Bygdatuna representerer utfordringar når det gjeld tilgjengeleghet, og dette tek vi omsyn til så godt det let seg gjera.

Vi har i 2020 gjort ei systematisk kartlegging av tilgjengeleghet for publikum ved Presthaugen i Lom. Dette blir følgd opp med praktiske tiltak i 2021. Konklusjonar herfrå førte også til at ein ujamn hellegang i Jutulheimen hausten 2020 vart erstatta av grusgangar, som gjev god tilgang for alle.

Årsrekneskap

Regnskapet bygger på periodens inntekter i tilskudd, billettinntekter, leieinntekter og andre inntekter. Kostnader ifølge fakturaer, lønn, avskrivning og periodisering av de vesentlige postene. Prosjektene er periodisert mot ubrukte midler. Se for øvrig note 8. Kostnader som er periodisert er forsikring, husleie og påløpt prosjektkostnad. Årsregnskapet er satt opp i samsvar med regnskapsloven og god regnskapsskikk for små foretak.

Omsetning

Gudbrandsdalsmusea har i 2020 oppnådd en omsetning på 12 825 988 noe som er en oppgang på kr 1 424 271 sett i forhold til 2019. Økningen skyldes i hovedsak mere i tilskudd og mindre bruk av prosjektmidler. Samtidig har salgsinntektene gått ned en del.

Varekostnad

Varekostnaden er på kr 119 204 og er en økning på kr 49 389 sett i forhold til 2019. Økningen har sammenheng med utbetaling til utstillere på Lesja Bygdemuseum.

Lønnskostnad

Lønnskostnadene utgjør 6 705 965 og har gått ned med kr på kr 237 536,- sett i forhold til 2019. Nedgangen skyldes i hovedsak at enkelte avdelinger har hatt redusert aktivitet som følge av Korona.

Avskrivninger

Avskrivninger er på kr 83 959 og dette er en nedgang på kr 20 662 sett i forhold til 2019.

Andre kostnader

Andre kostnader utgjør kr 5 352 995 og det er en økning på kr 721 570,- i forhold til 2019. Økningen skyldes i hovedsak mere bruk av prosjektmidler.

Finansinntekter / kostnader

Finanspostene utgjør kr 32 473 til inntekt og er en nedgang på kr 59 595 noe som skyldes rentenivået er lavere samt at det i 2019 ble overført fra plasseringskonto til drift.

Andre nøkkeltall

Egenkapitalen er på kr 2 221 671 som er en egenkapitalandel på 32,7 %.

Ut ifra dette så har man et overskudd på kr 596 336 som er 4,6 % av total omsetning. Dette er en forbedring på kr 851 915,- i forhold til 2019. Overskuddet skyldes i stor grad kredittering av husleie i Jutulheimen på grunn av at Vågå Kommune fakturerte for mye.

Med vennlig hilsen

Rune Kleiven

Autorisert regnskapsfører

rune@snohettaregnkap.no

Tel 61 21 50 62 | Mob 90 76 62 18

Snøhetta Regnskap AS

Snøhetta Regnskap Otta Vågå AS

- Regnskap og rådgivningsfirma i Snøhettagruppen

snohettaregnkap.no

Resultatrekneskap

	Note	2020	2019
DRIFTSINNTEKTER OG DRIFTSKOSTNADER			
Driftsinntekter			
Salgsinntekt		385 637	543 858
Tilskott	5	12 505 907	10 382 293
Annen driftsinntekt		(65 556)	475 566
Sum driftsinntekter		12 825 988	11 401 717
Driftskostnader			
Varekostnad		119 204	69 816
Lønnskostnad	1	6 705 965	6 943 501
Avskrivning på varige driftsmidler	7	83 959	104 621
Annen driftskostnad	1	5 352 995	4 631 425
Sum driftskostnader		12 262 124	11 749 363
DRIFTSRESULTAT		563 864	(347 646)
FINANSINNTEKTER OG FINANSKOSTNADER			
Finansinntekter			
Annen renteinntekt		14 600	76 276
Annen finansinntekt		20 603	19 961
Sum finansinntekter		35 203	96 236
Finanskostnader			
Annen rentekostnad		2 465	3 728
Annen finanskostnad		266	441
Sum finanskostnader		2 730	4 169
NETTO FINANSPOSTER		32 473	92 068
ORDINÆRT RES. FØR SKATTEKOSTNAD		596 336	(255 579)
ORDINÆRT RESULTAT		596 336	(255 579)
ÅRSRESULTAT		596 336	(255 579)
OVERFØRINGER OG DISPONERINGER			
Overføringer annen egenkapital	3	596 336	(255 579)
SUM OVERFØRINGER OG DISPONERINGER		596 336	(255 579)

Balanse 31.12.2020

	Note	31.12.2020	31.12.2019
EIENDELER			
ANLEGGSMIDLER			
Varige driftsmidler			
Tomter, bygninger og annen fast eiendom	7	25 000	34 375
Driftsløsøre, inventar, verktøy, kontorm.	7	201 442	276 026
Sum varige driftsmidler		226 442	310 401
Finansielle anleggsmidler			
Investeringer i aksjer og andeler	8	5 620	5 620
Andre fordringer	1	235 403	217 102
Sum finansielle anleggsmidler		241 023	222 722
SUM ANLEGGSMIDLER		467 465	533 123
OMLØPSMIDLER			
Varer		238 611	246 966
Fordringer			
Kundefordringer		341 397	91 393
Andre fordringer	5	833 536	1 069 083
Sum fordringer		1 174 933	1 160 476
Bankinnskudd, kontanter o.l.	4	4 922 692	3 791 742
SUM OMLØPSMIDLER		6 336 236	5 199 183
SUM EIENDELER		6 803 701	5 732 306
EGENKAPITAL OG GJELD			
EGENKAPITAL			
Innskutt egenkapital			
Aksjekapital	2,3	300 000	300 000
Egne aksjer	2,3	(12 000)	(12 000)
Sum innskutt egenkapital		288 000	288 000
Opptjent egenkapital			
Annen egenkapital	3	1 933 671	1 337 335
Sum opptjent egenkapital		1 933 671	1 337 335
SUM EGENKAPITAL		2 221 671	1 625 335
GJELD			
KORTSIKTIG GJELD			
Leverandørgjeld		1 335 436	1 139 406
Skyldig offentlige avgifter		382 331	456 013
Ubrukte midler	6	2 220 678	1 865 985
Annen kortiktig gjeld		643 585	645 566
SUM KORTSIKTIG GJELD		4 582 030	4 106 971
SUM GJELD		4 582 030	4 106 971
SUM EGENKAPITAL OG GJELD		6 803 701	5 732 306

Styreårsmelding 2020

Gudbrandsdalsmusea AS har som formål å drive museumsverksemd i samsvar med selskapet sine vedtekter og andre styringsdokument.

Selskapet si selskapsadresse er i **Sel** kommune med følgjande avdelingar

- **Lesja** avd. 3a/Lesja bygdemuseum, marknadsansvarleg og avd. 9/bygningsvernådgjevar
- **Dovre** avd. 3b/Einbustugu og 5b/Opplandsarkivet
- **Vågå** avd. 4/Jutulheimen, 5c-d/Opplandsarkivet inkl. folkemusikkarkivet for norddalens
- **Lom** avd. 2a/Lom bygdamuseum, 2b/Stavkyrkjesenter, 10/Norsk Fjellmuseum og samlingsansvarleg
- **Skjåk** avd. 5a/Opplandsarkivet
- **Sel** avd. 1b/bergverksutstilling, industrieregistrator
- **Nord-Fron** avd. 5e/Folkemusikkarkivet for midt- og sørdalen/Opplandsarkivet og 7/Gudbrandsdal Krigsminnesamling
- **Sør-Fron** avd. 1a/adm, 1d/Tusenårsstad, 8/Pilegrimssenter og 11/gardsbutikk
- **Ringebu** avd. 5f/Midtdalsarkivet/Opplandsarkivet og 6/Stavkyrkjeutstillinga

Styret hadde i 2020 5 styremøte (2019: 6) og handsama 36 saker (49). Ordinær generalforsamling vart avvikla 22. september i Ullinsvin, Vågå. Denne var i samråd med eigarane utsett frå mai på grunn av Covid 19.

Museet hadde i 2020 66 484 (83 660) registrerte besøk.

Årsresultatet for 2020 er kr 596 336 (-255 579). Årsresultatet foreslås disponert til styrking av eigenkapital.

Bankinnskott var pr. 31.12.20 kr 4 922 692 (3 791 742). Selskapet har ein eigenkapital pr. 31.12.2020 på kr 2 221 671 (1 625 335).

Styret meiner at årsrekneskapen gjev eit rettvist bilet av eigedelar og gjeld, finansielle stilling og resultat for selskapet. I samsvar med reknesakslova § 3-3 stadfestar vi at forutsetting for fortsatt drift er lagt til grunn ved utarbeiding av rekneskapen.

Av 15 (13) tilsette pr. 31.12.2020 er det 11 menn og 4 kvinner. Det er ikkje sett i gang særskilte likestillingstiltak gjennom året.

Styret har 3 menn og 4 kvinner (personlege vara: 3 menn og 4 kvinner).

Sjukefråværet i organisasjonen er lågt. Det har ikkje vore uhell med person-skade i 2020. Arbeidsmiljøet er godt. Museet er medlem i Gudbrandsdal Bedriftshelse-teneste/Frisk.

Styret kjenner ikkje til at selskapet forureinar det ytre miljø. Det er innført kjeldesortering der det er mogeleg.

Dovre 10. februar 2021

Styret for Gudbrandsdalsmusea AS

Jan Reinert Rasmussen
Styreleiar

Signe T. Rolstad

Cecilie Asp

Thea G Dalen

Birgitte Bay

Trond Ole Haug

Endre Skjåk

Øystein Rudi
direktør/sekjr. styret

Frå sommarsatsinga
«Gråtassen og
Gullegget»

MOT NYE MÅL

Gudbrandsdalsmusea inspirerer nåtid og framtid

www.gudbrandsdalsmusea.no